

позбавлена скептичної складової. Їх світогляд базується на кращому житті в майбутньому, знецінюючи сьогодення та минуле, зникають наукові підстави.

Постає проблема комфортного життя. Вона спирається на експлуатоване економікою бажання людини жити все краще і краще, причому задоволення цього бажання повинно здійснюватися постійно. Альтернативна цінність «стабільності» несумісна з технократичної етикою. Прикладом є спроба породити модель «сталого розвитку» - взаємовиключний сам себе термін, який в першу чергу відповідає цінності «прогресу», а маскує цю цінність антиномія «стабільності» [2].

Одним з найважливіших процесів глобалізації є поширення етики технократизму. Відбувається формування нової культурної ідентичності, руйнуються сталі уявлення народів про самих себе. Суспільство більше не виступає для людини джерелом системи культурних цінностей, прикладом наслідування виступає вузькоспеціалізована професійна група, до якої за освітою і родом діяльності належить даний індивід.

Особливістю технократичного мислення є світогляд який відображає сучасну цивілізацію в аспекті її науково-технічних і матеріальних звершень. Науково-технічний прогрес – це об'єктивна, постійно діюча закономірність розвитку матеріального виробництва. Технократизм постійно посилює свій тиск на суспільство, освіту і особистість. Посилення інтенсивності даного впливу пов'язане з поширенням у суспільстві технокультури, що раціоналізує й механізує всі сфери життєдіяльності.

Література:

1. Шоріна Т.Г. Технократизм як концепт соціальної теорії та тип мислення. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2017. № 2 (26). С. 76 – 80
2. Бех В. П., Малик І. В. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи: Монографія / За ред. В. П. Бега. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 263 с.

Істинне щастя: у чому воно полягає?

Виведення формули щастя

Діана СОКИРКО, здобувачка освіти

Науковий керівник – Наталя БІЛЬЧУК, канд. філос. наук, доцентка

Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

Бути щасливіше. Сьогодні. Зараз. Завжди

Тал Бен-Шахар

З давніх часів людство хвилювала проблема щастя. Майже кожний філософ так чи інакше торкався цієї проблеми, намагаючись вивести загальну формулу щастя. Але кожна людина розуміє під цим поняттям різне: деякі зі щастям пов'язують заможність та владу, інші вбачають його у самопізнанні і служінні богу, для когось воно проявляється у вигляді задоволення тілесних потреб, а дехто вважає себе щасливим, коли поруч є близька людина. У більшості

випадків під щастям розуміють деяку сукупність умов та факторів, які дозволяють вважати себе задоволеним життям.

Філософсько-етичний аналіз щастя починається з розмежування його утриманні двох принципово різних за походженням компонентів: а) того, що залежить від самого суб'єкта, визначається мірою його власної активності і б) того, що від нього не залежить, предзадано зовнішніми умовами (обставинами, долею).

Хоча про щастя і написано багато томів, визначено велику кількість необхідних умов для його існування, запропоновано певні конкретні визначення і логічно обґрунтовано їх вірність, хоча аспекти щастя і були висвітлені з різних ракурсів багатьма філософами, але все одно при подальшому розгляді цього питання з'являються нові, не менш вагомі і по-своєму вірні погляди. І поки люди будуть прагнути пізнати сенс буття – це питання не втратить свою актуальність. Сократ говорив, що щастя – зовсім не радість, задоволення, воно – в іншому: у внутрішньому стані душі, у володінні чеснотами, головна з яких – справедливість. Мислитель був переконаний, що щасливим може бути тільки людина прекрасна душею, справедлива, та, чия душа не зачеплена злом, або, поступившись, прагне звільнитись від зла.

Справжнє, істинне щастя – це турбота про свою душу, орієнтація на розум, істину і доброзичливість, прагнення завжди залишатися людиною, зберігати свою внутрішню гідність. Платон також вважав, що щастя – добродійність, а найвища чеснота – справедливість. Саме вона – справедливість, є ключем до щастя. Філософ знаходить справедливість у державі що об'єднує усіх індивідів у єдине ціле, що приборкує індивідуалізм у різних його проявах і здатна, за Платоном, забезпечити щастя. Але у Платона це щастя не особисте, а щастя цілого, держави.

Інших поглядів дотримувався Епікур: краса почуттєвої насолоди, захоплення життям – ось цінності людської душі, яка не вічна, вона розпадається, зникає у вічності, а щастя – явище земне, прижиттєве. Проте, наполягаючи на насолоді, Епікур на живу, яскраву стихію почуттів накладає заборони і норми розумного, стверджуючи, що, якщо жити розумно і морально, можна жити приємно. І йде далі. Блаженство і щастя – це шлях до свободи, звільнення від страхів, журби, страждань. Епікур виступив проти святого: він прагнув звільнити людину від страхів перед невідомим – волею Богів, Роком, Долею – і відкрити шлях до віри в себе. Саме власна свобода від страхів, заборон робить людину щасливою. А щаслива людина не буде вершити зло.

Християнська релігія забороняла людині любов до самої себе, почуттєві радощі та задоволення. Земне життя короткочасне і завдання в нього інші: підготовка собі раю в іншому, потойбічному світі, де і очікує щастя. Гуманісти Відродження, а слідом за ними – французькі матеріалісти повстали проти цієї догми. Вони були свого роду продовжувачами ідей Епікура, але їх світогляд був дітищем свого часу, де вихідною проблемою був пошук можливості сполучення особистих і суспільних інтересів, особистого і суспільного щастя. Вони вважали,

і що справа держави розсіяти ілюзії, створити ідеальні закони і досконале виховання, що спонукає до дійсного щастя.

Канта хвилювала антитеза: обов'язок – особисте щастя. Він розводить ці поняття, вважаючи, що щастя абсолютно та, якщо воно вклоняється вигоді, користі, то зраджує Добро, тобто суперечить самій моральності. Найпрекрасніше в людині – служіння обов'язку, вірність йому всупереч пристрасті, успіху. За Кантом, щастя – це моральне щастя, воно дається людині за морально гідне життя.

Гегель зв'язує цю проблему з призначенням людини. Призначення людини як розумної, духовної істоти Гегель бачить у її здатності активно втручатися у зовнішні обставини, підкоряти їх собі, вільно обирати долю, прилучатись до світу людської культури. На цьому шляху людина стикається з безліччю суперечностей, але розум дозволяє не ховатись від них, а переборювати. Щастя пробивається крізь муки і страждання, воно активно, діяльно працює для свого здійснення.

Виведення формули щастя – класична філософська проблема. Множинні спроби реалізації теоретичних схем загального щастя не завершувались успіхом. Нові теоретичні схеми не відповідали потребам більшості, філософська формула щастя передбачає щастя нелегке, важке, можливість бути щасливим за будь-яких умов життя і приписує тому, хто бажає щастя, остерігатися зовнішніх благ, обмежувати свої потреби, уникати задоволень. Повсякденні ж уявлення про щастя, навпаки, сподіваються на вдачу, щасливий збіг обставин, на досягнення всього, до чого притягує і чого хотілося б мати. Ці два боки щастя завжди співіснують у суспільній свідомості, підтверджуючи і спростовуючи один одного, перетворюючись в особистісних розуміннях.

Особливість щастя полягає в тому, що для нього немає рамок, воно завжди нове, несподіване, неповторне, воно в постійному русі, становленні. Розуміння щастя одного індивіда неспівпадає із розумінням іншого. Пов'язано це з тим, що щастя суб'єктивне, індивідуальне за формою переживання, але об'єктивне за змістом. Як поняття моральної свідомості, щастя за своїм об'єктивним змістом спирається на деякі загальні уявлення і закономірності щасливого життя, які присутні в суспільному досвіді й безпосередньо впливають на індивідуальні мрії, завдання, ідеали. Наприклад, задоволеність своєю роботою, радість спілкування з друзями, щастя сімейного життя тощо опосередковуються об'єктивною соціальною, моральною цінністю цих форм людського життя (праці, дружби, сім'ї тощо).

Щастя – це стан душі. Щастя не в тому, щоб робити завжди, що хочеш, а в тому, щоб хотіти того, що робиш. Очевидно, перше, що обумовлює щастя, це здатність до його відчуття. Бути щасливим – означає бути самим собою, усвідомлювати себе у стані задоволеності життям, окремими його актами, досягненням поставленої мети тощо, що, у свою чергу, є ознакою глибини і талановитості особистості, тобто здатності бути щасливим.